

Çözüm kapalı kapılar ardında olmaz

CHP'nin Güneydoğu Heyeti'nde yer alan İzmir Milletvekili Oğuz Oyan, "Kürt sorununun çözümü için iktidarın her şeyden önce muhalefeti yanına alması gerekiyor" diye konuştu

CHP iki buçuk ay önce iki ayrı heyet oluşturdu. Kürt sorununun demokratik ve barışçıl çözümüne yönelik Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde halkın nabzını tuttu. 17 maddelik önerisini anlattı. Heyetler çalışmalarını geçtiğimiz günlerde tamamladı. O heyette yer alan CHP İzmir milletvekili Oğuz Oyan, CHP'nin Kürt sorununa bakışını, anadilde eğitim dahil kendilerine gelen talepleri, partisinin bölgedeki algısını, çözüm sürecinde nelerin değiştiğini *Taraf'a* değerlendirdi.

SİLAHLA ÇÖZÜM OLMAZ CHP'nin Kürt sorununa bakışı ve çözüm önerileri bu gezi kapsamında nasıl ele alındı?

Biz bu işin silahla çözümlenemeyeceğini düşünüyoruz. Onu Türkiye en sert biçimiyle denedi. Bunun çözüme götürecek bir yol olmadığını artık herkesin görmesi gerekiyor. Bu şekilde bir çözüm veya kalıcı barış elde etmek mümkün değildir. Öyle sanıyorum silahlı bir mücadele üzerinden sonuç almaya dönük şeylerin sınırına geldiğini Kürt siyasi hareketi de görüyor. Onun için mutlaka bir çözüm yolu bulmak lazım. Biz bu çözüm yolunun nasıl bulunacağı konusunda ana şeyleri söylüyoruz.

Heyetler bir rapor hazırlayacak mı?

İki heyet Temmuz başında bölgeye gitti, Eylül'de çalışmaları tamamladı. Bizim heyetimiz Elazığ, Tunceli, Batman, Siirt, Muş, Bitlis, Diyarbakır, Mardin, Şanlıurfa ve Bingöl'e gitti. Kendi örgütümüz, sivil toplum kuruluşları ve halkla temaslar kurduk. Hem heyet hem örgütümüzle temas açısından yararlı oldu; bir eğitim yerine de geçti. Çünkü CHP kendisini anlatmakta sıkıntı çekiyor. İki heyeti bir araya geleceğiz. Bu 1989 tarzı bir rapora mı dönüşür bilmiyorum, içeriği henüz belirlenmiş değil. Ama bunun bir metne dönüşmesini istiyoruz.

Çözüm sürecinde eksik olan ne?

Birincisi bu kapalı kapılar ardında olmaz. Bir kere toplumun

anlaşmak lazım. Yani toplumun ikna edilmesi lazım. Sadece bir bölgenin sorunu olarak görülmemeli. Bu, Türkiye'nin sorunudur. Dolayısıyla bunu konuşabileceğiniz en iyi zemin TBMM zeminidir. Bunu kapalı görüşmelerden çıkarmak lazım.

“Sürecin tökezleme ihtimalinin çok yüksek olduğunu görüyoruz”

Özgürlüğü kısıtlı bir hükümlü ile bir istihbarat teşkilatı üzerinden giden bir müzakerenin sağlıklı bir yol olduğunu düşünmek mümkün değil. O nedenle siyasi meşruiyetinin olması gerekiyor.

Önce iktidar partisinin ben öyle dememişim demeyeceği bir taahhüt altına imesi gerekiyor. İktidar partisi ne diyor bu konuda? İktidarın yazılı metni var mı, yok.

KALICI BİR BARIŞ ÇIKMAZ Sizin öneriniz nedir?

Bizim götürdüğümüz 17 maddeye

ilişkin verilmiş birçok kanun teklifimiz var: Seçim barajının düşürülmesi, özel yetkili mahkemelerin kaldırılması, faili meçhullerin üzerine gidilmesi gibi. Bunların çoğu iktidar partisi tarafından reddedildi, engellendi. Bu yol yol değildir. Bu yoldan kalıcı bir barış, çözüm çıkmaz.

Daha önce oldu denendi, şimdi yeni bir hayal kırıklığı yaratacağına, Türkiye'yi daha geri götürebileceğine dair kaygılarımız da var. O yüzden bu programı yaptık. Çünkü sürecin tökezleme ihtimalinin çok yüksek olduğunu görüyoruz. Biz baştan beri şunu söyledik, müzakereye karşı değiliz, yöntemine, biçimine karşıyız. Ne kadar haklı olduğumuz da ortaya çıkmaya başladı.

KUTUPLAŞMA ARTTI Çözüm sürecinde bir şey değişmedi mi?

Bölgede dil ve din eksenli üzerinden çok daha fazla kutuplaşma var. Bu kötü bir şey. Oradaki Kürt siyasi hareketi bir etnik milliyetçi söylem üzerinden kendini ifade ediyor. 2007'ye kıyasla daha fazla var. Din eksenli siyasette de yeni rekabetlerin oluşacağı görülüyor. İki buçuk ay içinde bile bölgedeki algıların nasıl değiştiğini

fark ettik. Temmuz başında beklenti daha yüksekti. Ateşkesin olması, 8 aydır ölümlerin yaşanmamış olması herkesi rahatlatmış. İnsanlar bunu kaybetmek istemiyor biz de istemiyoruz. Ama kaygımız daha kötüye dönüş olur mu?

Peki, geriye dönüş olur mu?

Onun için de bunun böyle olmaması gerektiği üzerinde ısrar ediyoruz.

Meseleyi Türkiye içinde çözmek gerektiğini, bölgeye dönük söylemler üzerinden maceracı politikalar üzerinden uluslar arası boyuta taşıyarak çözüm aramanın doğru olmadığını, bunun bir barış yolu değil, savaş yolu olabileceğini söyledik. Biz temaslarımızda bunu söylerken buna itiraz olmadı. Yine Türkiye'de demokrasi olmadan bölgede demokrasi olmaz dedik buna da itiraz olmadı.

KÜRT MİLLİYETÇİLİĞİ YÜKSELİŞTE

Size gelen eleştiriler neydi?

Bölgede, bize yöneltilen eleştiriler de oldu. CHP'nin kendi içinde farklı sesler çıktığı yönünde gelen eleştiriler vardı. Biz de CHP'nin kendi iç demokrasisi olan bir parti olduğunu söyledik. Bizim bu temaslarımızda olumlu adımlar atılırken mesela bazen bir milletvekilinin (CHP içinden) verdiği bir demec

örgütün de işini zorlaştırıyor. Taleplerle ilgili olarak, en başta anadilde eğitim geliyordu, bazen demokratik özerklik geldi. "İmralı'ya niye CHP heyet göndermiyor" gibi (bu çok yaygın değil) ama buna benzer uç şeyler de geldi.

Anadilde eğitim için ne dediler?

Bizim partiden gelen eleştiriler arasında anadilde eğitim meselesi de vardı. Çünkü orada yükselişte olan bir Kürt milliyetçiliği var. Taleplerin de giderek ortaklaştığını, ancak ezberci klişeler şeklinde olduğunu gördük. Bazı STK'larda ulus-devlet meselesine hücum edildi. Ulus devlet dönemi bitti ısrar etmek yanlıştı türünde. Ya da ulusalcılık milliyetçilik meselesi üzerinde duruldu. CHP'nin 6 okundan biri milliyetçilikti ama bu etnik bir milliyetçilik değildi.

KÜRT HAREKETİ ULUSALCI

Kaldı ki şu anki Kürt hareketi ulusalcı bir harekettir. O pozisyonun ulusalcılığa karşı bir şey yapmak çok mantıklı değil. Ezber üzerinden giden bir yaklaşım. Bu tür eleştiriler olduğu zaman bizim örgüt savunma yapamıyor. Bir de bölgede mahalle baskısı var. Orada da giderek bir etnik milliyetçilik üzerinden yoğunlaşan bir mahalle baskısı oluşuyor.

İKTİDAR TAHHÜTTE BULUNMALI

Anadilin öğretilmesi aşaması ya da o noktada bir başarı sağlandı mı diye sorduk.

Nasıl bir cevap aldınız?

Bu bizim meselemiz değil diyenler oldu. Şu an resmi okullarda anadilin öğretilmesi konusunda bir adım atılmamıştır. Siz buna yoğunlaşmıyorsunuz bir sonraki adımda öne çıkartıyorsunuz. Bir çok konuda aslında sorunlar zamanı gelince kendi çözümünü bulurlar. Dolayısıyla Kürt meselesinin çözümünde bir uzlaşma zemini var gibi gözüküyor. Bu fırsatı kaçırmamak, toplumun kabul edeceği bir uzlaşma için adım atmanız lazım.

Kürt sorununun çözümü için iktidarın taahhütte bulunması lazım. İktidar

